

Dilemma 1

Indflytningsgebyr på ungdomsbolig

Forestil dig, at du desperat mangler et sted at bo og endelig får besked om, at du er taget i betragtning til en ungdomsbolig på Nørrebro som du rigtig gerne vil have.

Ejendomsadministratoren Hans, som står for boligtildelingerne, siger at en forudsætning for, at du får lejligheden, er at du ud over det almindelige depositum, betaler 7000 kr. i kontanter til ham i indflytningsgebyr. Dette kommer hverken til at fremgå af lejekontrakten eller af faktura.

Du har hørt om andre, som også har betalt et lignende kontant indflytningsgebyr. Ser du noget problem i at betale de 7000 kr. til Hans?

Hvis deltagerens svar er nej → Hvordan ville du have det, hvis du fandt ud af, at du var blevet sprunget over køen, fordi en anden person havde betalt de 7000 kr.? Eller hvordan ville du have det hvis du ikke har råd til at betale de 7000 kr.?

Tillægsspørgsmål: Ville det gøre en forskel hvis ejendomsselskabet er drevet af Københavns kommune eller er privatejet?

Løsning 1

Indflytningsgebyr på ungdomsbolig – Smørelse

Det første du bør gøre, er at undersøge om indflytningsgebyret er noget der kræves af Kommunen. Med stor sandsynlighed er der her tale om noget, der går direkte i lommen på Hans. Hans har en betroet stilling, som han udnytter, og her er tale om en form for korruption betegnet som smørelse.

Smørelse, også kaldet facilitation payment, er en afart af bestikkelse, der har til formål "at sikre eller fremskynde en handling, som betaleren lovmæssigt eller på anden måde er berettiget til".

Tillægssvar: I Danmark er både korruption mellem offentlige og private og mellem to private parter ulovlig.

Dilemma 2

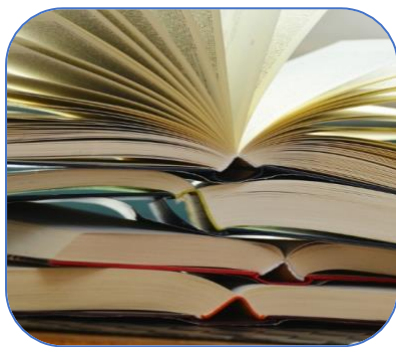
Forelæser er forfatter

Dilemma som bruges ved en universitetsmålgruppe

Forestil dig at du tager et valgfag på næste semester af studiet. En af bøgerne der er listet som pensum og som er del af den obligatoriske bogpakke er egentlig ikke faglig relevant for kurset og er skrevet af Robert Andersen, som samtidig er underviser i kurset.

Er det okay, at Robert Andersen har tilføjet bogen til bogpakken?

Tillægsspørgsmål: Ville det have gjort nogen forskel om bogen var faglig relevant for kurset?

Løsning 2

Forelæser er forfatter - INTERESSE-KONFLIKT

Robert har her en interessekonflikt, da han på den ene side er ansat på undervisningsinstitutionen og på den anden side har en økonomisk interesse i at sælge eksemplarer af sin bog. Det, at bogen er irrelevant for faget, bidrager til at tro, at han mere har sine egne interesser og ikke valgfagets/ de studerendes interesser i tankerne.

En interessekonflikt betegnes som en situation, hvor en person eller en virksomhed, for hvilken person arbejder, uanset om virksomheden er offentlig, privat, et mediehus eller en organisation i civilsamfundet, skal vælge mellem af opfylde sine arbejdsmæssige forpligtelser eller tilgodese sine private interesser.

Tillæggsvar: Hvis bogens indhold havde været faglig relevant, skulle han alligevel sikre, at han ikke egenhændig har besluttet, at bogen skulle bruges til kurset men fået ledergodkendelse eller lignende, så der både er transparens og sikkerhed for, at bogen ikke uretmæssig bruges som pensum i valgfaget.

Det er tvivlsomt om sagen er ulovlig, men det er relevant at forholde sig til sagen.

Dilemma 3 Artist backstage

Hvilken ynglings artist vil du helst have et backstage møde med?

Forestil dig at du er på festival og skal til koncert med din ynglings artist, som du har idoliseret lige siden du var lille og glæder dig enormt meget til, at du endelig får chancen til at se vedkommende live.

Du vil derfor se, om du ikke nok kan komme backstage og møde ham *in person* efter koncerten. Du går derfor op til en af artistens vagter og spørger ind til muligheden. Vagten siger, at du godt må få VIP-pass, hvis du lige går med en tur i tourbussen.

Har denne situation efter din mening noget med korruption at gøre?

Tillægsspørgsmål: Ville det gøre en forskel hvis det var artisten selv, der foreslog, at du skulle med ham bag i tourbussen for at få en VIP-billet?

Løsning 3 Artist backstage - SEXTORTION

Det vagten gør, er at ”udnytte en betroet stilling til egen vindings skyld”. Det at det ikke er tale om penge, men om sex, gør det ikke mindre problematisk, det er også noget af værdi og til egen vinding.

Her er betalingen altså ikke i form af penge, men i form af seksuelle ydelser, som man undertiden definerer som ”sextortion”. Sextortion referer til misbrug af betroet magt til at opnå seksuel ydelse, hvilket dermed kan sidestilles med f.eks. bestikkelse. Sextortion gør det tydeligt, at korruption er andet og meget mere end økonomiske transaktioner.

Sextortion er på nuværende tidspunkt et ikke-kendt fænomen.

Tillægssvar: Hvis det var artisten selv, kan det diskuteres om her er tale om sextortion, da der her ikke er tale om ”betroet stilling”, men artisten der sandsynligvis har råderet over VIP-billetter til sit eget show.

Dilemma 4 Festudvalg

Forestil dig at der skal vælges nyt festudvalg. Formanden for festudvalget beder alle der kunne tænke sig at være med i festudvalget, om at skrive en ansøgning. Det gør du, men bliver slemt skuffet, når du får at vide, at du ikke er blevet udvalgt. Det er derimod udelukkende venner til dem, der allerede er i festudvalget, som er blevet udvalgt.

Er der et problem i den måde festudvalget udvælger medlemmer af festudvalget på?

Tillægsspørgsmål: Havde det været anderledes, hvis det foregik på en almindelig arbejdsplads?

Løsning 4 Festudvalg - NEPOTISME

Når festudvalget udvælger sine nærmeste venner, til at være nye medlemmer af festudvalget, er det et udtryk for nepotisme.

Nepotisme er en unfair begunstiggelse af familiemedlemmer, venner og bekendte, når der skal besættes stillinger eller fx tildeles offentlige midler. Det er en særlig form for magtmisbrug, hvor den magtfulde favoriserer efter familieband og venskab snarere end efter relevant erfaring og uddannelse.

Festudvalget bør give alle lige muligheder for at blive medlemmer af festudvalget og udvælge på objektive grundlag. Dog er dette en situation, hvor det er svært at afdække hvad et "objektivt grundlag" er.

Anden vinkel: Er det altid en dårlig ide at vælge folk man kender i forvejen? I mange ansættelsessituationer har arbejdsgiver allerede kendskab til en eller flere egnede kandidater, som de godt kunne tænke sig at ansætte. Der er ikke noget forkert i at ansætte personer man kender i forvejen, så længe man har for øje, at der kan være en interessekonflikt, hvis der ikke hele ansættelsesforløbet har været transparent/åbenhed i processen.

Tillægssvar: På en almindelig arbejdsplads, vil dette dilemma også betegnes som nepotisme – og på samme måde burde der fremsættes objektive udvælgelseskriterier når der skal ansættes eller forfremmes nye personer i en virksomhed. Personer med personlige relationer burde ikke egenhændig stå for beslutningstagningen.

Dilemma 5

Formand for boligforening

Dilemma som bruges ved en universitetsmålgruppe

Forestil dig at du bor i en andelsforening, og på forrige generalforsamling blev du udvalgt som - den yngste nogensinde - formand for foreningen. Du står for at godkende nye andelshavere og administrere ventelisten.

En eftermiddag banker det på døren, det er Freja som står som nummer 15 på ventelisten til foreningen. Hun tilbyder dig 30.000 kr. under bordet, for at du sørger for, at hun kommer øverst på listen. Det er penge, du virkelig godt kunne bruge.

Ville du gøre det? Eller ville du selv i en lignende situation tilbyde andelshaveren 30.000 kr. for at komme øverst på ventelisten?

Hvad hvis der ikke var mulighed for, at nogen ville opdage det?

Tillægsspørgsmål: Ville det være en anden situation, hvis du ikke fik penge for det, men det var din manager på arbejdet som spurgte, om du ikke nok kunne få ham øverst på listen?

Løsning 5

Formand for boligforening - BESTIKKELSE

Dette er bestikkelse. Bestikkelse er: "en betaling, der har til formål at få nogen til at gøre noget, der er uærligt, ulovligt eller i strid med vedkommendes pligter med det formål at opnå en uberettiget fordel".

Hvis du gør det, mister du integritet, og du gør noget, der er imod foreningens regler og samtidig strafbart ift. straffeloven.

Tillægssvar: I den situation, får du ikke penge ud af at gøre det uærlige i at sætte ham øverst på listen, men vil alligevel være udtryk for nepotisme. Det kunne også være afpresning, hvis din manager indikerer, at du mister jobbet, hvis du ikke gør det.

Dilemma 6 Kammerat har et startup

Du har en kammerat, som har lavet sin egen virksomhed, hvor han sælger sandwiches som frokostordning til virksomheder og offentlige arbejdspladser. Han forærer **tit** koncertbilletter og fodboldbilletter til kontaktpersonerne hos kunderne **lige op til fornyelse** af sandwichabonnementerne for at sikre, at de fortsætter med at handle hos ham.

Er det et problem?

Tillægsspørgsmål: Ville det være anderledes, hvis din ven fra tid til anden giver smagsprøver med nye slags sandwiches i sortimentet uden ekstra betaling til sine kontaktpersoner?

Løsning 6 Kammerat har et startup - BESTIKKELSE

Ja det er et problem, da det er bestikkelse.

Modtagelse af koncertbilletter er ikke relateret til udførelsen af opgaven og et forsøg på at på uretmæssig vis at få sikret sin fortsatte leverance af sandwiches. Det er samtidig problematisk, fordi det kan stille spørgsmålstejn til modtagerens integritet, og om din kammerats firma er valgt som leverandør ud fra de rette årsager.

Det er bestikkelse, uanset om betalingen tager form af penge, gaver, rejser eller andre fordele, der kommer modtageren eller hans/hendes nærmeste personligt til gode.

Tillægssvar: Ja, det ville være OK, hvis din ven tilbød smagsprøver uden at modtage betaling fra sine kunder fra tid til anden. Dette skyldes, at det kunne være i kundens interesse at prøve nye variationer af din kammerats sortiment.

Atea-sagen omhandler blandt andet en række småsager, hvor medarbejdere i det offentlige fik it-udstyr til eget brug gratis eller til en meget fordelagtig pris. Her blev de offentligt ansatte dømt for bestikkelse/modtagelse af uberettigede gaver.

Dilemma 7

Festival-camps som bliver sat op af andre

Forestil dig at du tager på festival. Nogle af dine venner, som er scenebyggere på festivalen, har adgang til campingområdet inden festivalen åbner, og har lov til at sætte deres egen camp op før alle andre kommer ind på pladsen.

Da der ikke er nogen, der tjekker, har dine venner tilbudt at sætte en camp op på en prime location også for dig og nogle andre. Du skal ikke betale noget for det.

Er det ok?

Tillægsspørgsmål: Hvad hvis det omhandlede sommerhusgrunde på Fanø, hvor en medarbejder tildeler et område til en ven? Eller hvis det omhandlede oliefelter i Tanzania?

Løsning 7

Festival-camps som bliver sat op af andre - NEPOTISME

Dette er et udtryk for nepotisme. Nepotisme er en unfair begunstiggelse af familiemedlemmer, venner og bekendte, når der skal besættes stillinger eller fx tildeles offentlige midler. Det er en særlig form for magtmisbrug, hvor den magtfulde favoriserer efter familieband og venskab snarere end efter relevant erfaring og uddannelse.

Tillægssvar: Der gælder samme svar som ovenstående. Det kan dog tilføjes at ovenstående nok ikke vil medføre konsekvenser, hvor en situation vedrørende sommerhusgrunde på Fanø eller oliefelter i Tanzania kan få konsekvenser for de involverede medarbejdere.

Dilemma 8 Baggrundsdanser

Forestil dig at du har en kammerat, som skal spille et gig (spillejob) til en koncert på VEGA. I forbindelse med det praktiske ift. koncerten, bliver han bedt om at oplyse om han har baggrundsdansere eller lignende, som skal have VIP-armbånd til koncerten.

Din kammerat foreslår, at han skriver dig og tre andre veninder på som baggrundsdansere, selvom I overhoved ikke skal være det, bare så I kan få et armbånd.

Er det ok?

Tillægsspørgsmål: Ville det være ok hvis din kammerat havde fået 5 gratis VIP-billetter til koncerten til fri afbenyttelse som del af sin betaling, som du fik et af?

Løsning 8 Baggrundsdanser - BEDRAGERI

Nej, hvis det ikke er reelt, at du og dine veninder skal agere baggrundsdansere for din kammerat, er der tale om en form for bedrageri, hvor din kammerat snyder koncertstedet for egen vindings skyld.

Bedrageri er økonomisk kriminalitet, som indbefatter en eller anden form for svindel, bedrag eller falskneri.

Tillægssvar: Det ville være ok, da der ikke er sat særlige krav op til, hvem din kammerat må give billetterne til.

Dilemma 9 Vodka på lager

Forestil dig at du har et job i et supermarked. Din kollega beder dig om at registrere en kasse med vodka som ”knust ved uheld”, selvom det ikke er sket. Han fortæller, at han vil sælge kassen videre, og at du får halvdelen af pengene, hvis du er med på den.

Er dette okay?

Løsning 9 Vodka på lager - BEDRAGERI

Det er bedrageri, når en ansat snyder sit eget eller andre firmaer for egen vindings skyld, eller hvis ansatte er involveret i det sorte marked.

Bedrageri er økonomisk kriminalitet, som indbefatter en eller anden form for svindel, bedrag eller falskneri.

Dilemma 10 Job i sabbatår

Forestil dig at du har brug for et job i dit sabbatår. Din onkel er øverste chef i en større dansk interesseorganisation og fortæller dig, at der skal besættes en stilling som sekretær for ham.

Der er sat et stillingsopslag i avisen, og han har allerede gennemført samtaler med tre andre kandidater. Han inviterer også dig til interview og siger, at du kan få stillingen, selvom du modsat de tre andre kandidater, hverken har relevant erfaring eller formel uddannelse indenfor området.

Er det ok, at du siger ja til stillingen?

Tillægsspørgsmål 1: Ville det være ok, at du fik stillingen, hvis du var den bedst kvalificerede ansøger?

Tillægsspørgsmål 2: Har I oplevet nepotisme i jeres hverdag? Gør I selv brug af jeres netværk? Og er det i nogen tilfælde okay, fx hvis alle andre gør det?

Løsning 10 Job i sabbatår - NEPOTISME

Ja, det er okay, hvis du siger ”ja” til stillingen. Men din onkel kan komme i problemer og blive fyret. Der er tale om en interessekonflikt i ansættelsesforholdet. Nepotisme forekommer når en interessekonflikt håndteres dårligt.

Nepotisme er en unfair begunstiggelse af familiemedlemmer, venner og bekendte, når der skal besættes stillinger eller fx tildeles offentlige midler. Det er en særlig form for magtmisbrug, hvor den magtfulde favoriserer efter familieband og venskab snarere end efter relevant erfaring og uddannelse. Nepotisme kan bidrage til en ulighed, der ikke bidrager med den bedste udnyttelse af ressourcer, som man har ansvar for over for sin arbejdsgiver.

Der er en grænse mellem netværk og nepotisme. Hvis man går væk fra ”jeg kender en, der kan levere varen” til ”jeg har en ven, der er flink”.

Tillægssvar: For at sikre at den rette person bliver ansat til stillingen, og det kunne være dig, bør din onkel sikre, at han ikke er beslutningstager ift. din ansættelse og sikre, at evt. interessekonflikter i ansættelsesforholdet afdækkes.